

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 21/2012-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. marca 2012 predbežne prerokoval sťažnosť D. B., t. č. vo výkone trestu, vo veci namietaného porušenia bližšie neoznačených ustanovení Ústavy Slovenskej republiky v konaniach vedených Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 1 Tost 30/2011 a sp. zn. 1 Tost 31/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť D. B. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. decembra 2011 doručená sťažnosť D. B. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia bližšie neoznačených ustanovení Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v konaniach vedených Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 1 Tost 30/2011 a sp. zn. 1 Tost 31/2011. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 5. decembra 2011.

Zo sťažnosti vyplýva, že uzneseniami najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tost 30/2011 z 19. októbra 2011 a sp. zn. 1 Tost 31/2011 z 19. októbra 2011 boli zamietnuté sťažnosti

podané sťažovateľom proti uzneseniam Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 T 33/2002 z 15. júla 2011. Uvedenými uzneseniami krajského súdu bolo sťažovateľovi uložené nahradiť štátu jednak sumu 1 866,23 € (odmenu za poskytnutie právnej pomoci vyplatenú ustanovenému obhajcovi), ako aj čiastku 444,91 € (odmenu za poskytnutie právnej pomoci vyplatenú ustanovenému náhradnému obhajcovi).

Podľa názoru sťažovateľa uvedené uznesenia krajského súdu a najvyššieho súdu ho poškodili, pretože v skutočnosti bol dôvod na to, aby sťažovateľ ako osoba v materiálnej núdzi nebol zaviazaný na náhradu trov konania vzniknutých štátu. Zákon totiž ustanovuje 1,4-násobok životného minima za hranicu, z ktorej vyplýva stav materiálnej núdze v zmysle zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov a zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Sťažovateľa treba považovať za osobu v materiálnej núdzi, a má preto právo žiadať o oslobodenie od úhrad.

Sťažovateľ ďalej poukazuje na to, že uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Ntok 2/2007 z 8. novembra 2011 bol oslobodený od povinnosti nahradiť štátu vyplatenú odmenu a hotové výdavky ustanovenému obhajcovi. Rozhodnutie bolo odôvodnené nemajetnosťou sťažovateľa.

Sťažovateľ požaduje, aby postupom podľa § 194 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku boli zrušené uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tost 30/2011 z 19. októbra 2011 a sp. zn. 1 Tost 31/2011 z 19. októbra 2011 a veci vrátené na nové konanie a nové rozhodnutie.

Z uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tost 30/2011 z 19. októbra 2011 a sp. zn. 1 Tost 31/2011 z 19. októbra 2011, ktoré si ústavný súd zadovážil, vyplýva, že nimi boli zamietnuté sťažnosti podané sťažovateľom proti uzneseniam krajského súdu sp. zn. 2 T 33/2002 z 15. júla 2011, ktorými bol sťažovateľ zaviazaný nahradiť štátu jednak odmenu pre ustanoveného obhajcu, ale tiež odmenu pre ustanoveného náhradného obhajcu.

Podľa názoru najvyššieho súdu (ktorý je v oboch uzneseniach zhodný) právoplatný odsudzujúci rozsudok zakladá odsúdenému povinnosť nahradiť štátu odmenu vyplatenú štátom ustanovenému obhajcovi (náhradnému obhajcovi). Takúto povinnosť odsúdený nemá len v prípade, ak má nárok na bezplatnú obhajobu alebo na obhajobu za zníženú odmenu. Právo odsúdeného na bezplatnú obhajobu alebo na obhajobu za zníženú odmenu vzniká za splnenia dvoch zákonom požadovaných podmienok, a to, že odsúdený nemá dostatočné prostriedky a najneskôr v čase rozhodovania o náhrade trov trestného konania svoju nemajetnosť súdu preukáže (§ 34 ods. 3 Trestného poriadku). V posudzovanom prípade sťažovateľ nepreukázal oprávnenosť nároku na bezplatnú obhajobu, resp. na obhajobu za zníženú odmenu, ale iba všeobecne uviedol, že nemá dostatok finančných prostriedkov. Pritom bol právoplatne uznaný za vinného, vo výkone trestu je zaradený do práce, za ktorú poberá pracovnú odmenu, a preto nie je možné konštatovať, že je nemajetný.

Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 6 Tost 39/2011 z 15. decembra 2011, ktorý si ústavný súd zadovážil, vyplýva, že ním bolo zrušené uznesenie krajského súdu č. k. 5 Ntok 2/2007-299 z 8. novembra 2011 a krajskému súdu sa uložilo, aby vo veci znovu konal a rozhodol. Podľa názoru najvyššieho súdu pri rozhodovaní o tom, či obvinený má nárok na bezplatnú obhajobu, alebo na obhajobu za zníženú odmenu, sa vychádza z celkovej ekonomickej situácie obvineného a nielen z momentálnych finančných možností. Nepostačuje preto skúmať iba, či odsúdený pracuje vo výkone trestu a aká je výška jeho odmeny, ako aj urobiť dopyt do miesta trvalého bydliska pre účely podania správy o majetkových pomeroch. Bude potrebné zistiť, aké finančné prostriedky mal sťažovateľ pri nástupe do výkonu trestu odňatia slobody, či mu niekto finančné prostriedky posiela, či vlastní hnutelné alebo nehnuteľné veci a či má finančné prostriedky na bankových účtoch. Treba tiež zistiť, akým spôsobom boli platené odmeny obhajcom sťažovateľa v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 2 T 33/2002.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo

ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa  25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky . 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorsich predpisov (dalej len „zákon o ústavnom súde“) každý navrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého navrhu ústavný súd skúma, i dôvody uvedene v  25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na dalsie konanie. Podľa tohto ustanovená navrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, navrhy, ktoré nemajú náležitosti predpisane zákonom, neprípustné navrhy, alebo navrhy podane niekým zjavne neoprávneným, navrhy podane oneskorene, ako aj navrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Saznosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti navrhu možno hovoriť vtedy, ked namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dojsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to bud pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený navrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu moznosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posudiť po jeho prijatí na dalsie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa l. 124 ústavy je nezávislým sudnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovani tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskumavať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posudenie skutkovej otázky. Úlohou

ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natol'ko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Podľa názoru ústavného súdu uznesenia najvyššieho súdu dostatočným a presvedčivým spôsobom vysvetľujú, prečo nebol dôvod na to, aby sa sťažovateľovi priznalo právo na bezplatnú obhajobu. Pokiaľ sťažovateľ poukazoval na iné uznesenie krajského súdu vo veci obnovy konania (sp. zn. 5 Ntok 2/2007 z 8. novembra 2011), podľa ktorého mu nebola uložená povinnosť nahradiť štátu odmenu obhajcovi s tým, že má nárok na bezplatnú obhajobu, bolo toto uznesenie najvyšším súdom zrušené (sp. zn. 6 Tost 39/2011 z 15. decembra 2011).

Vzhľadom na uvedené v žiadnom prípade nemožno považovať uznesenia najvyššieho súdu za arbitrárne, ale ani za zjavne neodôvodnené. Niet teda ani príčiny na to, aby ústavný súd do týchto záverov zasiahol. Skutočnosť, že posúdenie veci najvyšším súdom nekorešponduje s posúdením sťažovateľa, sama osebe porušenie práv sťažovateľa nezakladá.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. marca 2012